

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/19/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8317207775
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8317207775.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Diany Vlčkovej v spore žalobcu: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, zast. Bobák, Bollová a spol., s.r.o., advokátska kancelária, Dr. VI. Clementisa 10, 821 02 Bratislava, proti žalovanej: K. I., nar. X.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX J., o zaplatenie sumy 280,14 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 26.10.2017, č. k. 12Csp/46/2017 -60 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a trovách konania.

Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 118,18 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 08.01.2016 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 148,75 eur spolu s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 08.01.2016 žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie citoval ustanovenia § 44 ods. 1,2,4,9, a § 43 ods. 12 zákona č. 351/2009 Z.z. o elektronických komunikáciách, ustanovenia § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1,2 a § 544 ods. 1 a 2 § 588 Občianskeho zákonníka.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca uzavrel so žalovanou zmluvu o poskytovaní verejných služieb, na základe ktorých boli žalovanej poskytované dohodnuté služby. Zároveň medzi stranami sporu boli platne uzatvorené aj kúpne zmluvy a ich predmetom bol odpredaj mobilných zariadení žalovanej za cenu medzi nimi dohodnutú. Predmetný právny vzťah posudzoval ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy, ako aj Všeobecných podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovanej privodiť akúkoľvek zmenu. Dospel k záveru, že nárok žalobcu na zaplatenie ceny poskytnutých služieb vo výške 65,84 eur je dôvodný a preto žalobe v tejto časti vyhovel. Žalobca sa ďalej domáhal zaplatenia zmluvnej pokuty v celkovej výške 148,75 eur vyplývajúcej z Dodatku uzavretého dňa 27.3.2015 k zmluve o pripojení č. A8441378 (čl. 2 bod 2.5 písm. b). Žalobca ako dodávateľ, zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je súčasťou formulárových všeobecných zmluvných dojednaní. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 7Co/36/2015. Konštatoval, že výška zmluvnej pokuty bola dojednaná vo výške 170 eur za porušenie záväzku viazanosti upraveného v bode 2.5. dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb. Porušením záväzku viazanosti v

zmysle týchto dodatkov je aj porušenie povinnosti neuskutočniť žiadny taký úkon, ktorý by smeroval k ukončeniu alebo účelom ktorého by malo byť ukončenie platnosti Zmluvy/alebo Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, bez ohľadu na to, či skutočne dôjde k ukončeniu Dodatku alebo Zmluvy. Dospel k záveru, že takéto dojednanie zmluvnej pokuty priamo odporuje § 44 ods. 4 zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách. Sankcionovanie žalovanej zmluvnou pokutou za porušenie povinnosti neuskutočniť žiaden úkon smerujúci k ukončeniu platnosti Zmluvy, resp. dodatku, nemožno hodnotiť inak ako odradzujúcu podmienku a postup, teda ako podmienku neprijateľnú a spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluva o poskytovaní verejných služieb má charakter zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú. Nič na tom nemení ani žalovanou prevzatý záväzok zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov. Využitie zákonom danej možnosti ukončenia zmluvy nepredstavuje porušenie povinnosti, za ktoré bolo možné požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty. Dospel k záveru, že ak teda odvodzuje žalobca ako dodávateľ svoj nárok na zmluvnú pokutu zo zmluvnej podmienky, ktorá nebola individuálne dohodnutá, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na úkor spotrebiteľa, t.j. zo zmluvnej podmienky ktorá je neplatná, nemožno žalobcovi priznať plnenie z takejto neplatne dojednanej zmluvnej podmienky. Preto súd prvej inštancie žalobu zamietol v časti žalobcom požadovanej zmluvnej pokuty v sume 148,75 eur s prísl.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 Civilného sporového poriadku. V danom prípade bolo predmetom konania zaplatenie sumy 632,69 eur s príslušenstvom. Súd žalobe vyhovel čo do sumy 269,48 eur s príslušenstvom a žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Žalovanej tak vznikol nárok na priznanie pomernej časti trov konania v rozsahu 14 %. Vzhľadom k tomu, že žalovanej v súvislosti s konaním žiadne trovy konania nevznikli, súd jej náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žalovaná bola zaviazaná na zaplatenie zmluvnej pokuty v dojednanej výške s príslušným úrokom z omeškania. Ako dôvod uviedol, že dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch je plne v súlade s platným právnym poriadkom SR. V minulosti niektoré súdy vyhodnotili dohodu o zmluvnej pokute v dodatku žalobcu ako neprijateľnú zmluvnú podmienku z dôvodu, že výšku zmluvnej pokuty považovali za neprímerane vysokú a z dôvodu, že dohoda o zmluvnej pokute nezohľadňovala čas, kedy užívateľ služieb prestal plniť svoje zmluvné povinnosti. Žalobca nedostatky dohody o zmluvnej pokute odstránil. Dohoda o zmluvnej pokute zodpovedá výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu a zohľadňuje aj časový aspekt porušenia zmluvných povinností. Dohoda o zmluvnej pokute rozlišuje kedy došlo k porušeniu zmluvných povinností a výška zmluvnej pokuty sa postupne znižuje v závislosti od toho, koľko celých mesiacov uplynulo od okamihu porušenia zmluvnej povinnosti. Zohľadnenie času porušenia zmluvných povinností v dohode o zmluvnej pokute má zachovať naplnenie funkcie zmluvnej pokuty, ktorou je zabezpečenie záväzkového vzťahu, motivácia k plneniu zmluvných povinností spojená s následnou sankciou za jej nesplnenie, reparácia spočívajúca v odstránení škodlivého následku, ktorý by mohol vzniknúť v príčinnej súvislosti s porušením povinností. Žalovaná nebola žiadnym spôsobom povinná ani žalobcom nútená uzatvoriť dodatky k zmluvám. Poskytnutie zliav bolo vo vzájomnom vzťahu medzi žalobcom a žalovanou kompenzované vernosťou žalovanej ako zákazníčky. Model vzájomne akceptovanej modifikácie záväzkového vzťahu nie je možné realizovať bez platného dojednania zmluvnej pokuty, ktorej jednou z funkcií je zabránenie špekulatívnemu konaniu zo strany účastníka, ktorý pri vzniku zmluvného vzťahu využije poskytnuté výhody. Dojednanie zmluvnej pokuty, ako aj jej výšky nemohlo spôsobiť nerovnováhu medzi účastníkmi zmluvného vzťahu. Dôvodom uzatvorenia dodatkov bola pre žalovanú možnosť získať cenové zvýhodnenie. Žalovaná mohla platiť žalobcovi za poskytnuté služby ceny podľa cenníka služieb bez hrozby sankcie za nedodržanie zmluvných povinností, kúpiť si mobilný telefón za riadnu maloobchodnú cenu, pričom dohodnuté zmluvné pokuty neprevyšujú rozsah výhod, ktoré žalovaná na základe dodatkov získala. Vzhľadom na výhody, ktoré žalovaná na základe uzatvorenia dodatkov k zmluvám získala, je výška dohodnutých zmluvných pokút primeraná, objektívne nespôsobila poškodiť žalovanú ako spotrebiteľa. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/172/2007 a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len „C.s.p.“) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 C.s.p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle

zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 C.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

7. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu a na potvrdenie správnosti rozsudku a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

8. Z vykonávaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca so žalovanou dňa 27.03.2015 uzavreli v zmysle § 44 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách Zmluvu o poskytovaní verejných služieb č. A8441378. Súčasne v ten istý deň strany uzavreli Dodatok k tejto zmluve, ktorým bolo žalovanej odpredané multimediálne zariadenie (notebook). V predmetnom Dodatku k Zmluve bola dohodnutá zmluvná pokuta (čl. 2 bodu 2.5 b) vo výške 170 eur pre prípad nedodržania istých zmluvných podmienok po dobu zmluvnej viazanosti (24 mesiacov). Zároveň bolo dohodnuté, že zmluvná pokuta sa znižuje o pomernú časť za každý mesiac zmluvnej viazanosti, po ktorý žalovaná dodrží dohodnuté zmluvné podmienky.

9. V danom prípade bola medzi účastníkmi uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti, alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

10. Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluvy o poskytovaní verejných služieb a ich dodatky túto charakteristiku spĺňajú. Ich súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

11. Zmluva o pripojení, ktorú žalovaná so žalobcom uzavrela patrí medzi zmluvy ktorých obsah spotrebiteľ nemôže podstatným spôsobom ovplyvniť. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenia v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľkou osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je súčasťou formulárovej zmluvy. Zmluva, tak dodatok sú formulárové zmluvy, kde spotrebiteľ ako účastník verejných telekomunikačných služieb cez žalobcu mal minimálnu možnosť ovplyvniť obsah zmluvných dojednaní s výnimkou uvedenia svojich údajov, výberu telefónneho programu a mobilného telefónu, prípadne iného zariadenia. Ostatné náležitosti zmluvného vzťahu boli vecou predtlaču bez akejkoľvek možnosti voľby účastníka meniť zmluvné podmienky, na ktoré musel bez výhrad pristúpiť spotrebiteľ. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľ bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Žalovaná ako spotrebiteľ si zmluvnú pokutu osobitne nevyjedнала, a teda mala len možnosť buď toto dojednanie akceptovať a podrobiť sa jeho podmienkam, alebo zmluvu o pripojení nepodpísať.

12. Smernica rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

13. Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

14. Občiansky zákonník za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k) považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou

podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

15. Dojednanie zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb, ktorej výška bola stanovená ako rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného telefónu a kúpnu cenou, za ktorú žalobca odpredal notebook žalovanej a patrila za porušenie konkrétne vymenovaných zmluvných povinností (čl. 2 bod 2.5 dodatku), spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie zmluvnej pokuty postihujúce rôzne porušenia povinností zo strany spotrebiteľa je neakceptovateľné. Na tom nemení nič ani fakt, že žalobca sa snažil pri zmluvnej pokute zohľadniť časový aspekt porušenia zmluvných povinností vyjadrujúci mesačne klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytnutia služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho-ktorého porušenia povinností a ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu.

17. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť.

18. Odvolací súd dodáva, že vzhľadom na charakter zmluvnej pokuty ako inštitútu zabezpečenia záväzku nemožno považovať za dôvodný argument právneho zástupcu žalobcu, že žalovaná uzatvorením dodatkov získala výhody, najmä týkajúce sa kúpnej ceny poskytnutých telekomunikačných zariadení, a preto výška dohodnutých zmluvných pokút má byť primeraná. Dohoda o cene poskytnutých telekomunikačných zariadení je ich kúpnu cenou a inštitút zmluvnej pokuty nemožno s kúpnu cenou stotožňovať.

19. Z uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty vecne správne, vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania, a preto postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozsudok v tejto časti ako vecne správny potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešnej žalovanej v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli a žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaťel' musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 C.s.p., v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).